

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук
Петренка Ігоря В'ячеславовича на дисертацію – Макаровець Алли
Миколаївни «Адміністративно-правовий статус апарату суду в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Важко уявити функціонування сучасних судів без їх апаратів, на які покладаються функції по забезпеченню їх діяльності. Відтак, суд та його апарат є, так би мовити, органами єдиного організму, від злагодженої роботи яких залежить результативність відправлення правосуддя. В той же час євроінтеграційні процеси, що тривають в нашій державі, судова та адміністративні реформи вимагають переосмислення місця та ролі апаратів судів в сучасних умовах. У зв'язку з цим, виникає потреба у дослідженні широкого кола питань, пов'язаних з адміністративно-правовим статусом апарату суду в Україні.

Крім того, актуальність дисертаційного дослідження Макаровець Алли Миколаївни «Адміністративно-правовий статус апарату суду в Україні» обумовлена необхідністю удосконалення національного законодавства і наближення його до міжнародних стандартів організації діяльності судових та правоохоронних органів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до основних положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р., Пріоритетних напрямів наукових досліджень Університету сучасних знань на 2017–2022 рр. (протокол Вченої ради Університету сучасних знань № 3 від 08.12.2016).

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, поділених на дванадцять підрозділів, висновків й списку використаних джерел.

Метою дисертаційної роботи є комплексне дослідження змісту, структури та особливостей адміністративно-правового статусу апарату суду в Україні і напрямків його удосконалення на основі аналізу й узагальнення адміністративного законодавства та практики його застосування, а також зарубіжного досвіду діяльності апарату суду.

Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які становлять правові засади діяльності апарату суду. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності судів та їх апаратів, довідкові видання, статистичні матеріали. У ході підготовки дисертації автором використано власний досвід роботи в судовій системі.

Ознайомлення із дисертаційним дослідженням дає підстави для висновку, що основні положення і висновки, які виносяться автором на захист, мають відповідний ступінь наукової новизни. Підґрунтям цих, на мою думку, в більшості випадків, обґрунтованих та достовірних висновків, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем, виступають достатні методологічна, теоретична, інформаційна та джерельна бази.

Характеристика змісту роботи. Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового статусу апарату суду в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб, з набуттям чинності новою редакцією Закону України «Про судоустрій і статус суддів», комплексно, з використанням сучасних методів пізнання визначити сутність та особливості адміністративно-правового статусу апарату суду в Україні та виробити авторське бачення шляхів його удосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків. Зокрема, в дисертаційному дослідженні визначено, що апарат суду – це важлива складова суду як державного органу влади, що здійснює організаційне забезпечення діяльності суддів, судів і правосуддя в цілому і представлена системою штатних одиниць відповідно до затвердженої організаційної структури в порядку, передбаченому чинним законодавством, на які покладені відповідні управлінські, організаційні та розпорядчі повноваження (с.75).

В дисертації ретельно проаналізовано нормативно-правові акти, якими врегульовані питання адміністративно-правового статусу апарату суду та надано пропозиції щодо їх вдосконалення. Обґрунтовано місце адміністративно-правового регулювання в правових засадах діяльності апарату суду, які запропоновано класифікувати не лише за ієрархією в системі джерел права, але й за призначенням на наступні групи: 1) організаційно-управлінського характеру; 2) забезпечувального характеру; 3) кадрового спрямування; 4) контрольного напрямку; 5) нормативно-етичного характеру (с.76).

Автором проведено комплексну характеристику функцій апарату суду, що охоплюють: 1) організаційне забезпечення діяльності суду та суддів; 2) документообіг для забезпечення роботи суду; 3) інформаційно-технічне забезпечення та представницька діяльність; 4) матеріально-технічне та фінансове забезпечення; 5) інформаційно-методичне забезпечення; 6) кадрове забезпечення; 7) міжнародне співробітництво в галузі права; 8) забезпечення роботи апарату суду в інших сферах діяльності (с.120).

Велику увагу приділено характеристиці компетенції апарату суду, якій властиві наступні ознаки: 1) компетенція апарату суду є індивідуальним складовим елементом його адміністративно-правового статусу; 2) компетенція повинна встановлюватися на законодавчому рівні, а її межі мають бути чітко окресленими залежно від сфери впливу державного органу; 3) компетенція є правовим засобом для здійснення функцій апарату суду (с.121).

Поряд з позитивною в цілому оцінкою дисертації Макаровець Алли Миколаївни, вважаю доцільним висловити **критичні зауваження щодо окремих її положень і висновків**. Деякі висновки автора носять здебільшого описовий характер, що утруднює їх практичну реалізацію. У роботі висловлена низка міркувань, що викликають заперечення, хоча самі по собі вони відносяться до дискусійних теоретичних та практичних питань.

1. Дисертант виділяє наступний перелік елементів адміністративно-правового статусу апарату суду: права та свободи особи, законні інтереси, обов'язки та юридична відповідальність, правосуб'єктність (с.85). Натомість, у Розділі 2 роботи досліджуються лише завдання, компетенція та юридична відповідальність апарату суду як окремі елементи його адміністративно-правового статусу, що не узгоджується з системою елементів зазначеного статусу, вказаних вище. Враховуючи це, доцільно було б охарактеризувати порядок створення та припинення діяльності апарату суду, принципи та гарантії функціонування зазначеного органу. Також досить суперечливим

уявляється віднесення законних інтересів апарату суду до його адміністративно-правового статусу.

2. У підрозділі 2.1 роботи «Поняття та елементи адміністративно-правового статусу апарату суду» основну увагу приділено елементам зазначеного статусу, проте не розкрито власне категорію «адміністративно-правовий статус апарату суду». По-перше, на нашу думку, предмет дослідження охоплює характеристику вказаного поняття. По-друге, науковий інтерес до роботи підвищився за умови формулювання авторського бачення зазначеної категорії. По-третє, вироблення поняття «адміністративно-правовий статус апарату суду» дозволило б більш широко висвітлити проблематику досліджуваних явищ.

3. Розглядаючи вдосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує діяльність апарату суду в Україні (підрозділ 3.1), варто було б більш детально охарактеризувати проблемні питання адміністративно-правового статусу апарату суду та надати більш конкретні пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства в означеній сфері. Віддаючи належне проведеному автором дослідженню відповідного правового регулювання зазначених питань, слід звернути увагу, що Україною прийнято європейський вектор розвитку. Саме тому основна увага має приділятися питанням приведення вітчизняного законодавства до європейських стандартів.

4. Додаткового обґрунтування потребує пропозиція автора щодо «передання справ наказного провадження та безспірних правовідносин до компетенції спеціальних працівників апарату суду» (с.170). Адже, це прямо порушує вимоги ст.124 Конституції України, згідно з якою правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.

5. Погоджуючись з автором в тому, що в Україні апарат суддів також виконує значний обсяг робіт, будучи при цьому менш захищеним соціально

та фінансово порівняно з помічниками суддів (с.166), слід було б навести конкретні пропозиції щодо адаптації європейського досвіду регулювання правового статусу апарату суду до національного законодавства України.

Водночас, наведені спірні точки зору і висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом. В дослідженні автору вдалося досягти його мети.

Практичне значення одержаних результатів. Наведені в авторефераті дисертації положення можуть бути застосовані не тільки в науково-дослідній сфері як основа для подальшого розроблення теоретико-правових питань адміністративно-правового статусу апарату суду та у правотворчості під час опрацювання змін і доповнень до нормативно-правових актів, якими врегульовано діяльність апарату суду в Україні, а також і у навчальному процесі. За результатами дослідження отримано п'ять актів впровадження.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених МОН України вимог.

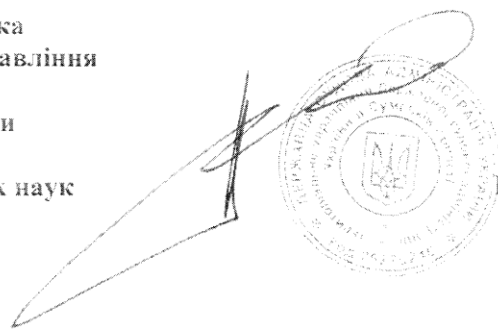
Аналіз тексту дисертації дозволяє відмітити, що автором здійснено комплексне вивчення, теоретичний аналіз, осмислення та розгляд доктринальних ідей та практичних аспектів щодо адміністративно-правового статусу апарату суду в Україні з наступним обґрунтуванням теоретичних положень і формулюванням рекомендацій щодо напрямків і перспектив її подальшого розвитку. Використання належної методологічної та інформаційної основ дисертаційного дослідження надало авторові можливість отримати нові науково обґрунтовані результати, які мають як

теоретичне, так і практичне значення для подальшого вдосконалення адміністративно-правового статусу поліцейського.

Повнота висвітлення результатів дослідження. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, досить повно викладено в шести статтях, опублікованих у фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, а також чотирьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Загальний висновок. Усе викладене дає підставу для висновку про те, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правовий статус апарату суду в Україні» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обгрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обгрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Макаровець Алла Миколаївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
заступник начальника
територіального управління
Державної судової
адміністрації України
в Сумській області,
кандидат юридичних наук

І.В. Петренко